

III. MISCELLANEA

ANTOINE MEILLET

(Cu prilejul centenarului nașterii)¹

G. MIHĂILĂ

Antoine Meillet (11 nov. 1866 — 21 sept. 1936), reprezentantul cel mai de seamă al lingvisticii franceze din primele decenii ale secolului nostru, a constituit un caz aproape unic în comparativistica modernă, fiind un cunosător profund nu numai al principalelor limbi vechi indo-europene (latina, greaca, sanscrita, armeană clasică etc.), ci și al reprezentanților moderni ale acestora și chiar al unor limbi aparținând altor familii. În fiecare dintre aceste domenii concrete, precum și în lingvistica generală, el a adus contribuții fundamentale, atît prin lucrări de sinteză, cît și prin cercetări de detaliu, fiind revendicat, pe bună dreptate, nu numai de indoeuropenești propriu-ziși și de specialiști în lingvistica generală, ca unul din reprezentanții de frunte ai școlii sociologice franceze, continuator al lui F. de Saussure și M. Bréal, ci, în egală măsură, și de latiniști și romaniști, de eliniști, iraniști, armenologi, germaniști, baltologi și, nu în ultimul rînd, de slavisti². În ceea ce privește acest din urmă domeniu, asupra căruia ne vom opri pe scurt în cele ce urmează, se poate spune că A. Meillet ocupă unul din locurile de frunte în galeria marilor slavisti din primele decenii ale secolului nostru³.

Meillet — slavist. Tînăr licențiat, în vîrstă de 23 de ani, Meillet a fost recomandat de F. de Saussure ca suplinitor al său, în anul 1889—1890, la cursul de gramatică comparată a limbilor indo-europene, ținut la École des Hautes Études din Paris. Începînd din ultimele luni ale anului 1890, tînărul comparatist se dedică unui domeniu nou, pornind să studieze limba rusă și slava veche, astfel încît peste cîțiva ani își alege ca a două teză de doctorat un subiect din domeniul slavisticii: *Recherches sur l'emploi du génitif-accusatif en vieux slave* (Paris, 1897),

¹ Text completat al comunicării prezentate la simpozionul organizat de către Cercul de comunicări al cadrelor didactice de la Facultatea de limba și literatură română a Universității din București și Societatea de studii clasice, la 11 noiembrie 1966, cu ocazia centenarului nașterii marelui lingvist francez. Cu acest prilej, acad. Al. Graur, unul din elevii direcți ai lui A. Meillet, a evocat figura sa de om și savant, C. Poghirac a prezentat opera sa de indoeuropenist, iar autorul acestor rînduri pe aceea de slavist.

² Vezi enumerarea principalelor sale lucrări, grupate pe domenii, la Al. Rosetti, *Antoine Meillet*, «Revișta Fundațiilor», IV, 1937, nr. 1, p. 115—117; toate cele 24 volume și 547 articole ale lui Meillet sînt înregistrate de E. Benveniste, în *Bibliographie des travaux d'Antoine Meillet*, «Bulletin de la Société de linguistique de Paris», XXXVIII, 1937, fasc. 1, p. 43—68.

³ Din bibliografia consacrată marelui lingvist francez cităm: grupajul de articole pe care i l-a închinat «Revue des études slaves» (XVI, 1936, fasc. 3—4, p. 191—213) — A. Meillet, I. *L'homme et le savant*, de P. Boyer, II. *Le slaviste*, de A. Vaillant, III. *Le président de l'Institut d'études slaves*, și IV. *L'oeuvre*, de A. Mazon; amplul articol *Antoine Meillet*, de J. Vendryes, în «Bulletin de la Société de linguistique de Paris», XXXVIII, 1937, fasc. 1, p. 1—42; Al. Graur, *Moartea unui mare lingvist*, «Adevărul», 24 sept. 1936; Th. Capidan, A. Meillet, «Dacoromania», IX, 1936—1938, p. 661—664; Al. Rosetti, *Antoine Meillet, l.c.*, p. 111—119 (retipărit, București, Fundația pentru literatură și artă, 1937); Iorgu Iordan, *Un lingvist sociolog: Antoine Meillet (1866—1936)*, în: *Academia Română, «Memoriile Secției literare», seria III, t. IX, 1939, p. 1—10 (și extras);* Idem, *Lingvistica romanică. Evoluție, curente, metode*, București, 1962, p. 45—46 și 303—314, C. Balmuş, *Antoine Meillet*, extras din revista «Însemnări ieșene», IV, 1939, nr. 4; A. Graur — L. Wald, *Scurtă istorie a lingvisticii*, ed. 2, București, 1965, p. 101—104 și 116—119; L. V. Șcerba, *Памяти А. Меиллет, «Вопросы языкознания»* XV, 1966, nr. 3, p. 97—104.